Dinsdag 3 September 1946 DAGBLAD 63ste Jaargang No. 4900

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit dagblad verschijnt dagelijks, behalve 's Zondags; abonnementsprijs Bonaire en Curaçao 2 gld.; Aruba 2,50 gld.; Bovenwinden, Suriname 2,50 gld.; en het buitenland 3 gld.

Hoofdredacteur: Dr. Joh. Hartog Telef. 1858; Postbus 80, Willemstad. Redactie-adres Consciëntiesteeg 27.

Uitgeefster en Administratie: Paulus-drukkerij, Consciëntiesteeg 29, telefoon 1550; Postbus 80, Willemstad N.W.I. Voor Aruba: J. E. Croes, Postbus 14, Oranjestad; tel. 38.

Brits Smaldeel naar de Griekse Wateren

Overvloed en Hongersnood in Brazilie

Van Kleffens blijft zich verzetten in de Veiligheidsraad

DE BRAZILIAANSE BROODRELLEN.

De Times te New York, schrijvend over de broodrellen die zich in Brazilië voordeden, gewaagt van de inflatie-politiek, welke men niet in een dag te boven kan komen. De prijs voor een kop koffie is in een paar dagen met vijf-

ENRICO DUTRA
Een ferme hand.

tig percent gestegen, terwijl Brazilië koffie in overvloed heeft. President Dutra heeft terstond ferme maatregelen genomen om in de voedselnood te voorzien, hetgeen hem gelukt doordat hij kan steunen op leger en regering. Gelukt het Dutra de crisis te boven te komen, dan zal hij den communisten ten spijt, zeker erin slagen om straks voor de volle termijn van zes jaren te worden herkozen onder de grondwet die nu in bewerking is.

Het leger steunt Dutra volkomen, terwijl Dutra — de eerste gekozen president sedert 1930 — kalmpjesaan de Vargasmensen van hun sleutelposities verwijdert. Het Braziliaanse Congres vraagt zelfs, als teken van democratie, de loslating van de communisten, iets wat ondenkbaar zou zijn geweest onder Vargas, gesteld dat er toen al een Congres was geweest. Brazilië, zo besluit de Times, moet nog een lange weg afleggen tot het een krachtige democratie is. De gevolgen van dictatuur, oorlog en economische crisis kan men niet met een paar wetten ontkomen, maar Brazilië weet zich te weren tegen de pijnen, die met de geboorte van de democratie gepaard gaan. De onderdrukking van de broodrellen is daar het bewijs van (New York (AP) 3.9).

„MOEILIJK BEGIN IS NIET KWAAD".

De Hindoestaanse Times te Nieuw Delhi zeide dat de nieuwe interim-regering haar taak als een nationaal pand zal aanvaarden. Het blad betreurt het dat een groot deel der Mohammedanen niet blijken mee te willen werken in het belang van de Mohammedaanse bevolking. Zolang men zich blijft beperken tot geweldloos verzet moet men eventueel de uiterste clementie betrachten, doch mocht het verzet in geweld ontaarden dan is een straffe onderdrukking nodig. Het is misschien nog niet zo ongelukkig, dat het nationale gouvernement bij zijn aanvang terstond met het vraagstuk van orde en wet te maken krijgt (Nieuw Delhi, (AP) 3.9).

DE VREDES-CONFERENTIE.
Honden vechtend om het been.

Te Parijs bleef men debatteren over de verdeling van de Italiaanse buit. Engeland vroeg $ 11.520 schadevergoeding, maar Walker (Australië) wees erop dat volgens het verdrag Rusland bij alles de voorrang heeft. Visjinsky (Rusland) wierp toen tegen dat het Australische voorstel inzake regeling der herstelbetalingen de verplichting tot betaling op losse schroeven zette.

Bonomi bleef pleiten voor een herziening der beslissing inzake Triëst. Hij ging verder dan De Gasperi, die een beslissing over Triëst tot over één jaar wilde uitstellen. Bonomi is tegen internationalisatie van Triëst, omdat dit een twistpunt voor een nieuwe oorlog zou worden.

Tevens werd gesproken over de Hongaarse eisen, welke heel Transsylvanië van Roemenië willen afnemen.

In het Militair Comité sprak men over de grootte van de Italiaanse vloot, waarbij Joegoslavië wenste: niet groter dan die van Joegoslavië, Hellas en Albanië tezamen. Een definitief besluit werd nog niet genomen, daar een en ander naar de Veiligheidsraad zal gaan. Australië stelde voor als die er binnen drie maanden niet over kan besluiten, het surplus van de Italiaanse vloot te doen zinken (Parijs, (AP) 2.9).

KONING PAKT KOFFERS.

Zijne Majesteit Koning George II van Hellas bereidt zich voor op vertrek na vijf en een half jaar ballingschap. Behalve dat het ging om de terugkeer des konings, ging het erom, of Hellas binnen de sfeer van de Rode landen werd getrokken. Het volk der Hellenen heeft Zondag antwoord gegeven, en de Westerse mogendheden behouden haar greep op de Balkan. Gedurende twee jaren heeft George II gezien hoe de linksen in zijn hand steun van Moskou krijgen in hun strijd; nu ziet hij hoe zij het onderspit delfden tegen de conservatieven die hun kracht zoeken in Engeland.

Zij, evenals de Koning, werden gesterkt door het bericht dat een Noordamerikaans smaldeel in de haven van Piraeus is aangekomen. In zijn suite in Claridge's hotel te Londen overpeinsde de Monarch de geschiedenis van zijn grootvader George I, een Deen, prins en broeder van Koningin Alexandra van Engeland, die in 1863 de Griekse troon besteeg, een halve eeuw regeerde en toen gesluipmoord werd vlak voor zijn jubileum in 1913. Constantijn volgde hem op, maar deze zoon was Duitsgezind, mede door zijn huwelijk met een zuster van Keizer Wilhelm, hetgeen hem in conflict bracht met de geallieerde gevoelens zijns volks tijdens Wereldoorlog I, zodat hij genoopt werd af te treden. Zijn oudste zoon de tegenwoordige Koning, werd voorbijgegaan, omdat hij ook te uitgesproken Duitsgezind was en de kroon kwam aan George's jongeren broer Alexander, waarna Hellas zich met de geallieerden tegen Duitsland verbond. In 1920 werd Koning Alexander door een tamme ezel gebeten, als gevolg waarvan hij de wereld vaarwel zegde. Na moeilijke dagen en een nederlaag van Sophocles Venizelos, werd Constantijn uit ballingschap teruggeroepen. Hierna is Hellas' historie een wisseling van monarchie en republiek (Londen, (AP) 2.9).

[Het telegram houdt hier op! Terwijl het juist interessant begint te worden, maar wellicht was de encyclopedie waaruit de betrokkene het overnam, van oudere datum dan de onze. Wij zetten de geschiedenis dus nog voort:

Constantijn, die in 1921 terugkwam, werd reeds het volgend jaar verjaagd door een generaalsrevolutie. Zijn zoon en kroonprins George II kwam toen in 1922 voor het eerst op de troon, maar ook hij had met een revolutionnaire beweging te kampen, zodat Generaal Pangalos in December 1923 den Koning aanzeide het land te verlaten. Op 18 December 1923 verliet Koning George II met zijn gemalin Koningin Elizabeth van Roemenië, het land en trokken naar de koninklijke schoonouders te Boekarest.

Kondoutiotes werd regent en Venizelos — een Cretenzer die in 1911 al een grondwetswijziging in republikeinse zin had doorgedreven — die in 1920 bij verkiezingen verloor en de monarchie zag herstellen, werd in Januari 1924 teruggeroepen om de burgeroorlog te bezweren, met het gevolg, dat hij zich meteen aan het hoofd der regering plaatste. Formeel deed George II nimmer afstand van de regering. Hij stelde zich steeds op het standpunt dat een plebisciet over zijn lot had te beslissen. Tot nu toe zijn er drie zulke plebiscieten gehouden: in Maart 1924, toen de republiek 758.742 stemmen kreeg en de monarchie 325.322. Koning George bleef toen op en neer reizen tussen Boekarest en Londen.

In de loop der jaren kwam een andere generaalskliek naar boven en zo besloot men in November 1935 wederom een volksstemming te houden, waarbij vooral Dictator Joannes Metaxas een rol speelde. 98% Stemde voor de monarchie die 1.491.992 stemmen kreeg tegen de republiek slechts 32.454. Feestelijk werd de koning ingehaald, die naast Dictator Metaxas een pseudobewind voerde hetwelk te vergelijken zou zijn met dat van Victor Emmanuel in Italië. In 1940 moest Koning George voor de oprukkende Duitsers vluchten en nu beslist andermaal een volksstemming — welker cijfers nog niet bekend zijn — met overweldigende meerderheid voor zijn terugkeer. — Red. Amigoe].

Laatste cijfers: Monarchie 649.705; republiek 254.787 (Athene, (AP) 2.9).

TSALDARIS NAAR GEORGE.

De Griekse minister-president Tsaldaris zal heden van Parijs naar Londen vliegen om met Koning George II een bespreking te voeren (Parijs, (AP) 3.9).

a/b FOUR FREEDOMS.

De Britse marine maakt toebereidselen om ongeveer duizend Joodse inwijkelingen aan boord van de Four Freedoms naar interneringskampen op Cyprus te vervoeren. Het schip werd bij Tel Aviv vastgehouden en naar Haifa gesleept door een torpedobootjager. Voor de rede aldaar bleef het tussen twee torpedojagers liggen (Haifa, (AP) 3.9).

STALIN VIERT VJ-DAG.

Stalin heeft gisteren met een proclamatie de eerste verjaardag van de capitulatie van Japan gevierd. Na uiteengezet te hebben welke dag werd gevierd, roemde Stalin de Sovjet-volken en legers, die deze overwinning hadden behaald en daardoor het vredestijdperk hadden ingeluid. Dee dag, aldus Stalin, is de vierdag van het einde van het imperialisme (Londen, (AP) 3.9).

BOOTWERKERS STAKEN IN ANTWERPEN.

Bootwerkers gingen Zaterdag in Antwerpen in staking om hogere lonen. Aanvankelijk was het een wilde staking, maar de staking is thans algemeen. De vakbondleiders hebben bij hun overredingspogingen geen succes (Antwerpen, (AP) 2.89).

[Uit de andere berichten ziet men dat juist dezer dagen verschillende tankschepen e.a. van hier naar Antwerpen vertrekken — Red.].

POVER LOT DER COMMUNISTEN.

Volksvertegenwoordiger Dirksen uit Illinois heeft bij de Congres-Boekerij te Washington medegewerkt aan een rapport, waarin het lot der communisten beschreven wordt en waaruit blijkt dat de communisten in Rusland de arbeiders onder politieel toezicht laten werken, terwijl hun vrije tijd onder toezicht van staat of partij staat. Dirksen bedoelt het communisme in de Verenigde Staten te bestrijden door gegevens over de werkelijk toestand in Sovjet-Rusland te publiceren.

Dirksen toont aan, dat in de Sovjet-Unie nog heden ettelijke millioenen onder politiële dwang arbeiden tegen miserabele salarissen. De Russische regering doet al het mogelijke hun kampen geheim te houden en nog nimmer is een buitenlander of journalist binnen de omheining ervan geweest. En zulke kampen bestaan in een land dat de wereld naar verbeterde toestanden wil leiden. Rusland is nog erg arm, niet alleen vergeleken bij Noordamerikaanse begrippen, maar bij vooroorlogse Westeuropese maatstaf (Washington, (AP) 2.9).

[De Communistische partij in de Verenigde Staten telt 45.000 leden, is dus klein, maar is zeer krachtig georganiseerd — Red.].

VOOR MARINE NU 122 MILLIOEN MEER GEVRAAGD.

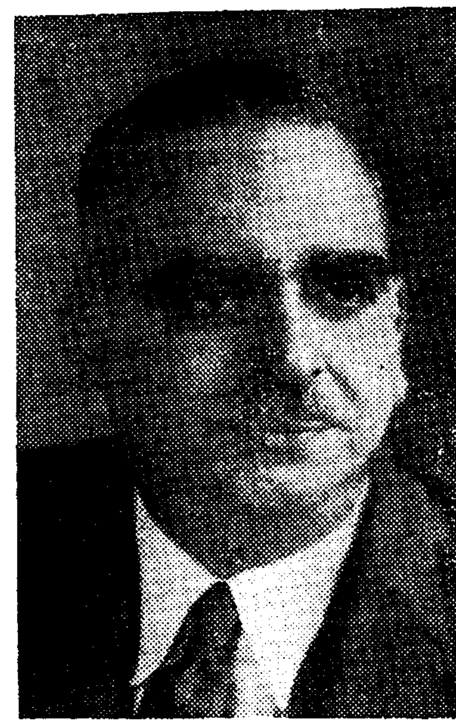
Zoals gemeld is bij de Tweede Kamer ingediend een ontwerp tot wijziging der marinebegroting voor 1946. Door de wijzigingen wordt het totale bedrag der begroting gebracht van f 326.008.331 of f 448.012.646.

Blijkens een toelichting op de artikelen zijn de pro memorie geraamde acht mijnenvegers, waarvan oorspronkelijk de kosten onbekend waren, bestemd en worden thans reeds gebruikt, om de zo noodzakelijke patrouilledienstein Nederlands-Indië te kunnen onderhouden. Het totaal der aanschaffingskosten bedraagt f 10.700.000.—.

Artikel 8, aanschaffing, herstel en wijziging van vliegtuigen wordt verhoogd met f 16.201.000 en gebracht op f 43.121.000. Bij de raming van dit artikel werd geen, althans onvoldoende rekening gehouden met de noodzaak om ten behoeve van Nederlands-Indië transportvliegtuigen aan te schaffen, noch met de daaruit voortvloeiende aanschaffingen van vliegtuigonderdelen en kosten van reparaties en instrumenten als radar e.d.

Voor het artikel nieuwe gebouwen en terreinen wordt een verhoging van f 7.275.160 voorgesteld. Daarvan is f 2.000.000 bestemd voor uitbreiding van het kampement Woestduin en f 2.300.000 voor uitbreiding van het opleidingskamp te Hilversum.

Voor herstel, vestiging en inrichting van de Marinebasis in Soerabaia wordt f 29.280.000 meer aangevraagd. In verband met de noodzaak om het marine-etablissement zo spoedig mogelijk wederom in te richten om de vloot te kunnen repareren, waartoe werkplaatsinrichtingen en een drijvend dok kunnen worden overgenomen uit surplus-voorraden der Noordamerikaanse marine op de Phillipijnen, wordt een bedrag van f 19.280.000 aangevraagd.

JESUS T. PIÑERO.

Heden wordt Jesus T. Piñero als gouverneur van Puerto Rico geïnstalleerd te San Juan. Dit is het eerste landskind dat gouverneur wordt in 437 jaren, toen een vreemdeling Ponce de Léon in 1509 Spaans gouverneur van dit eiland werd. Piñero werd door President Harry S Truman benoemd op verzoek van de Staten — of hoe de volksvertegenwoordiging op Puerto Rico heten mag — van Puerto Rico, die zulks in Juli 1944 verzochten. Piñero is lid van de Democratische Volkspartij, die 55 leden telt in de 58 leden tellend volksvertegenwoordiging. Luis Moños is haar leider, zoals men weet. Piñero, thans 49 jaar oud, studeerde als ingenieur, werkte in de suiker, zat in de gemeentraad van zijn geboorteplaats Carolina kwam in 1940 in de Puertorikijnse volksvertegenwoordiging.

het nieuws van vandaag

De Hindoestaanse Times zegt, en niet geheel ten onrechte, dat het voor de nieuwe nationale regering een voordeel is, terstond met het vraagstuk van orde en wet te maken te krijgen. Daardoor kan zij bewijzen wat zij waard is.

Eenzelfde geval ziet men in Brazilië, waar President Dutra, de eerste democratisch verkozen president sedert vijftien jaren, voedselrellen moest onderdrukken, de naweeën van het dictatoriale Vargas-regigime. En hij doet dit met ferme hand. De wereld heeft momenteel ferme kerels nodig. Het is waar, dat wie weet op te treden al spoedig het verwijt van dictator naar het hoofd geslingerd krijgt, maar een van haar hengsels geslagen wereld moet krachtig worden bestuurd, of zij zakt steeds meer af naar de anarchie. Het is daarom te hopen, dat Koning George II die vandaag zijn premier Tsaldaris — voorheen leider van de Volkspartij, die in 1935 bij de terugkeer des konings geen standpunt wilde innemen — ontvangt eenzelfde standpunt zal innemen, hetgeen in een wanordelijk land als Griekenland momenteel is, zeker nodig is.

Intussen blijven in Brits-Indië de Mohammedanen de regering van Nehru tegenwerken. Nu heeft men een regering met alleen inheemse figuren en een grote bevolkingsgroep werkt tegen. De Mohammedanen in Brits-Indië zijn verdeeld: een deel zit in de zg. Congrespartij en een ander deel vormt de Moslem-Bond.

De Congrespartij, gesticht in 1885, heeft een voor velen wellicht verwarrende naam, maar is de naam niet van een volksvertegenwoordiging zoals in onze streken gewoon is, maar de naam van een politieke partij die Hindoes, maar ook Mohammedanen omvat en successievelijk de voorvechtster werd van de Brits-Indische onafhankelijkheid. Nu vormen de Hindoes ongeveer twee-derden van de Brits-Indische bevolking, die zelf ongeveer een vijfde van de gehele wereldbevolking is. Het spreekt dus vanzelf, dat de Hindoes in de Congrespartij veruit de meerderheid vormen. En dit laatste wordt geaccentueerd, omdat de Mohammedanen in de Congrespartij een soort godsdienstige Hindoe-groepering zien, waar zij uiteraard niet mee te maken willen hebben. Doordat Ghandi een politicus was, die handig de waarde van godsdienst en politiek wist te vermengen, kreeg de Congrespartij inderdaad een godsdienstig cachet. Hieruit is het merkwaardige feit te verklaren dat er Mohammedanen zijn, die Nehru's regering steunen, terwijl andere Mohammedanen Nehru even hard bestrijden.

Hoe merkwaardig de economie van een land is, valt te illustreren aan het schatrijke Brazilië, waarover wij op blz. 3 een correspondentie plaatsen, terwijl de nieuwsberichten van heden een schril contrast hiermede schilderen. De naweeën van dictatuur zijn altijd groot.

Politiek Ontwaken in Suriname

Een Progressieve Volkspartij opgericht

door

FERNAND L. DE ROOY.

In Suriname is het besef ontwaakt, dat het noodzakelijk is politieke partijen te stichten indien men op doeltreffende wijze wil werken aan de vooruitgang en opbouw van het land. Weliswaar is dit besef nog niet overal doorgedrongen en zijn er nog personen en groepen die willen voorkomen dat dit zal geschieden, doch het is te verwachten, dat over niet al te lange tijd deze noodzakelijkheid als vaststaand zal worden aangenomen door de overgrote meerderheid van de bevolking.

Tot nu toe is er in Suriname slechts verdeeldheid geweest, een zodanige verdeeldheid dat niets krachtig genoeg of groots genoeg kon worden aangepakt. In de Staten kwamen mensen die zich aan niets en niemand gebonden gevoelden, zij het misschien aan een heel klein groepje dat zij naar de ogen moesten zien uit vrees erdoor uitgesloten te worden van zekere voorrechten, die hoewel bedenkelijk in sommige gevallen, in zulk een kleine gemeenschap toch niet te versmaden zijn.

Het is te begrijpen dat dit een zekere autocratie in de hand werkte, vooral daar het kiezerscorps nooit meer dan 3% van de totale bevolking bedragen heeft. Neemt men daarbij in aanmerking, dat vele kiezers onder zulke omstandigheden het nut van het stemmen niet inzagen, dan is te begrijpen dat de personen die als lid van de Staten gekozen werden moeilijk de naam „volksvertegenwoordiger" konden dragen. Bij de laatste verkiezingen bijvoorbeeld stemde ongeveer de helft van de stemgerechtigden, hetgeen dus zoveel was als 1% op de totale bevolking van Suriname.

Nu het zelfbeschikkingsrecht — de autonomie — door de Nederlandse regering in uitzicht is gesteld, is het te begrijpen, dat een deel van de bevolking zulk een toestand niet langer gehandhaafd wil zien. Toen de afvaardiging van de Staten naar Nederland moest afreizen kon men dan ook stemmen uit verschillende kringen horen, die verklaarden dat degenen die deze afvaardiging zouden vormen, niet representatief geacht kunnen worden voor de Surinaamse bevolking. Een heel nuchtere opmerking zou men zeggen. Doch enkele nieuwsbladen van Paramaribo beschouwden haar als ongehoord en in strijd met de belangen van Suriname, zodat degenen die gewaagd hadden om deze mening openlijk te verkondigen als „onvaderlandslievend" en „splijtzwammen" werden uitgemaakt.

Van de zijde der Hindostanen en Indonesiërs, die nooit een naar hun aantal evenredige zeggingschap hadden gehad in het medevertegenwoordigende bestuursorgaan, volgde spoedig een reactie. Er werd een Moeslim-Partij opgericht, een partij dus van degenen die de Mohammedaanse godsdienst belijden. Deze partij telt al ongeveer 3000 leden en zal in de toekomst vermoedelijk nog in omvang toenemen.

Doch ook anderen hadden het idee van partijvorming opgevat. Van R.K. zijde werd het initiatief genomen om te geraken tot een politieke partij op algemeen christelijke grondslag en daartoe werd de samenwerking gezocht van niet-Katholieken. Hoewel de godsdienstige geschillen gemakkelijk konden worden overbrugd bleek dit niet het geval te zijn met het onderlinge wantrouwen en werd vooral van Protestantse zijde een afwachtende houding aangenomen.

De Katholieken gingen voort met hun voorbereidingen en belegden vergaderingen in verschillende stadswijken, welke goed bezocht werden. In elke wijk werden telkens enkele afgevaardigden gekozen die zitting zouden nemen in een voorbereidend comité hetwelk het programma van de nieuwe partij zou moeten samenstellen.

Toen men eenmaal hiermede gereed was en de plannen levensvatbaarheid bleken te bezitten werd besloten tot een grote oprichtingsbijenkomst. Doch intussen had de oppositie niet stilgezeten en vooral de nieuwsbladen „Suriname" en „De West" ontpopten zich daarbij als tegenstanders van de partij die nog slechts in de kiem bestond.

Vooral het blad „Suriname" nam enkele dagen vóór de oprichtingsvergadering een uiterst reactionnair standpunt in door zich niet alleen te verklaren tot tegenstander van de Progressieve Surinaamse Volkspartij — zoals de nieuwe partij zou heten — doch ook tot tegenstander van elke partijvorming. Dit blad is van oordeel, dat zonder partijen men het best tot eenheid kan nemen met verontachtzaming van het feit dat de geschiedenis zulk een stelling als onhoudbaar heeft bewezen. Immers, indien er al geen samenwerking bestaat tussen belangengroepen, hoe wil men dan tot samenwerking tussen al de 195.000 individuën die Suriname bevolken, geraken? Partijen, die daarentegen zich bepaalde doelen stellen, kunnen eerder aanrakingspunten vinden en zullen deze zeker moeten vinden indien zij werkelijk de welvaart van het land — en niet van slechts enkelen daarin — zoeken.

Op Zondag 25 Augustus jl., de dag van de oprichting der Progressieve Surinaamse Volkspartij, stroomden honderden mannen uit alle delen van de hoofdstad samen in het Theater Luxor. Zelfs waren er Bosnegers en Indianen uit het binnenland gekomen — mensen uit de Wayombo, de Matápica en de Pikien Rio — om de „grote kroetoe", de grote vergadering bij te wonen.

Het theater was gevuld met mensen van allerlei ras en van allerlei stand. Zelden heb ik een massa lieden van zulke uiteenlopende typen bij elkaar gezien. Mensen uit alle lagen van de Surinaamse bevolking waren er vertegenwoordigd. Er waren gewone volksmensen, doch er waren ook intellectuelen. Er waren ouderen en er waren jongeren — laatstgenoemden zelfs in groten getale.

De leiding van de vergadering berustte in handen van den Redemptorist Pater Leonardus Jozef Weidmann, die een groot aandeel gehad heeft in de organisatie van de partij.

In zijn openingsrede wees Pater Weidmann erop, dat hij door bizondere omstandigheden genoopt was geworden als leider van het voorbereidend comité op te treden. Zeker zeide hij niet de eerste priester te zijn die zich op het politieke pad begeven heeft, doch gaarne zou hij, indien de omstandigheden veranderen, van het toneel willen terugkeren naar de preekstoel. Uit de stemming der aanwezigen bleek echter dat zij Pater Weidmann niet gaarne

willen missen in de partij en toen de heer Hugo Corsten. — vader van Curaçaos Chef Personeel bij het Algemeen Militair Commando, later hulde bracht aan Pater Weidmann als een uitstekenden organisator, brak een oorverdovend applaus los. De heer Corsten wees er ook op hoe Pater Weidmann eens gezegd had in de dood te willen gaan met zijn mensen, indien zulks nodig mocht zijn, en dat hij hem kent als iemand die ooit iets zegt wat hij niet meent. De populariteit van Pater Weidmann, een Nederlander van Duitse afkomst, is inderdaad enorm. Als een sociale werker geniet hij een zekere reputatie en mij werd verteld dat hij eens een staking leidde van arbeiders die werkzaam zijn bij... de R.K. Missie. De nieuwe partij zal zo iemand zeker nog nodig hebben, vooral daar zij voorlopig een tekort aan ervaren leiders heeft.

Gezien het succes bij de aanvang — meer dan 800 leden gaven zich meteen op — is evenwel te verwachten dat met verloop van tijd deze wel gevonden zullen worden. Ook is het wenselijk dat, wanneer het definitieve bestuur gekozen wordt, ook niet-Katholieken daar zitting in zullen hebben en het overigens zo heterogeen mogelijk zal zijn samengesteld.

De partij biedt plaats voor eenieder die erkent dat de mens een eeuwige bestemming heeft en dat zowel de enkeling als de gemeenschap zich heeft te richten naar de wetten van God en van het door God ingestelde gezag. Dat is dus zeer ruim, want behalve hierdoor worden de grondslagen van de partij gevormd door de erkenning van de vrijheid van godsdienst en geweten, de vrijheid van onderwijs en opvoeding der kinderen, van meningsuiting, van vergadering enz. alsook de erkenning dat het staatsgezag de activiteit der burgers moet richten op het algemeen welzijn en moet voorkomen, dat de enkeling in het nastreven van zijn particulier belang zijn vrijheid misbruikt ten schade van het algemeen welzijn.

Behalve dat de partij autonomie in Rijksverband en algemeen kiesrecht vóór de samenstelling van een eigen grondwet voorstaat, heeft zij een buitengewoon vooruitstrevend program dat spreekt tot den handarbeider zowel als tot den intellectueel. Dit program, dat bovendien ietwat nationalistisch georiënteerd is ontlokte bij voorlezing applaus op applaus aan de talloze aanwezigen en veroorzaakte geestdrift onder het publiek dat tot dan toe in doodse stilte naar de redevoeringen had geluisterd.

Bij geestdrift zal het echter niet moeten blijven. Terecht zeide een der sprekers dan ook, dat hij de nieuwe partij en „wrokosirie" (werkzaad) wilde noemen, omdat de vruchten welke in het program in uitzicht zijn gesteld, slechts geplukt zullen kunnen worden indien allen eendrachtig samenwerken.

Doel.

Zelfstandig en in samenwerking met andere groepen er naar streven om Suriname te maken tot een zelfstandig, democratisch bestuurd, welvarend gebiedsdeel in het Rijk der Nederlanden en tevens elk burger in staat te stellen door eigen kracht in samenwerking met anderen zijn tijdelijk geluk, gezien in het licht zijner eeuwige bestemming, zoveel mogelijk te verzekeren, met name een behoorlijk peil van welstand te bereiken.

2. Erkenning, dat zowel de en-

Grondslagen van de Partij

1. Erkenning van de waardigheid van den mens als kind van God, dus geen onderscheid van ras of kleur.

2. rkenning, dat zowel de enkeling als de gemeenschap zich heeft te richten naar de wetten van God en van het door God ingestelde gezag.

3. Erkenning, dat de mens een eeuwige bestemming heeft.

4. Erkenning, dat de mens door God begiftigd is met verstand en vrije wil en daarom verantwoordelijk is voor zijn daden.

5. Erkenning, dat elk volwassen burger verantwoordelijk is voor het algemeen welzijn en verplicht is daartoe mede te werken maar dat daarom ook elk volwassen burger recht heeft op medezeggingsschap in de wetgeving en het bestuur van zijn land.

7. Erkenning van de navolgende vrijheden voor elk burger:

a) Vrijheid van Godsdienst en geweten.

b) Vrijheid van onderwijs en opvoeding der kinderen.

c) Vrijheid van meningsuiting.

d) Vrijheid van vereniging en vergadering onder voorwaarde, dat de vrijheid niet mag misbruikt worden om de grondslagen der samenleving aan te randen.

7. Erkenning, dat het staatsgezag de activiteit der burgers moet richten (met behoud echter van het tweede lid van het doel) op het algemeen welzijn en moet voorkomen, dat de enkeling in het nastreven van zijn particulier belang zijn vrijheid misbruikt ten schade van het algemeen welzijn.

Wat wil de Partij?

A. Hoe denkt de Partij zich de verhouding Suriname - Nederland?

1. Zelfstandigheid van Suriname in het Rijksverband.

2. Vier gelijkwaardige delen met eigen regering en wetgeving.

3. Rijkseenheid bestaande uit:

a) Koningin en Ministers; deze laatsten verantwoordelijk aan de Kroonraad.

b) De Kroonraad samengesteld uit de afgevaardigden van de vier Rijksdelen.

4. Uitsluiting van medezeggingschap van buiten in binnenlandse aangelegenheden tenzij en zoverre het Rijksverband en/of Rijksbelang zulks mocht vorderen.

5. Medezeggingsschap in alle aangelegenheden, die het gehele Rijk betreffen.

6. Een eigen grondwet, die echter niets mag bevatten wat in strijd zou zijn met het Rijksverband of de grondwet, regelend het onderling verband der vier Rijksdelen.

7. Gelijke burgerrechten voor alle inwoners van Suriname, ook Bosnegers en Indianen.

8. Zoveel mogelijk oprichting — instelling van dorpsbesturen, gemeenschappen of zelfstandige waterschappen.

9. Zo spoedig mogelijk invoering van het algemeen kiesrecht voor volwassenen, zowel mannen als vrouwen.

10. Eerst na invoering van het algemeen kiesrecht vaststelling van eigen bestuursvorm en bestuursorganen; vaststelling ook van de grondwet van Suriname.

B. Gezinspolitiek.

Het Gezin is de eerste en voornaamste natuurlijke gemeenschap van individuen.

Het gezin is de kern van het maatschappelijk leven.

Het Landsbestuur moet dus zoveel mogelijk en naar streven die voorwaarden te scheppen, waardoor het gezin in zedelijk, maatschappelijk en economisch opzicht tot volle ontplooiïng kan komen. Vooral de grote gezinnen vragen bizondere aandacht.

Deze gezinspolitiek moet tot uiting komen in:

1. de belasting: behoorlijke aftrek voor kinderen en rekening houden met de draagkracht van het gezin.

2. Het schoolgeld: zoveel mogelijk voor elk kind meer, minder schoolgeld.

3. Salarissen en lonen: gezinsloon en kinderbijslag.

4. Woningbouw: medewerking van het landsbestuur door subsidie of geld tegen zeer lage rente om goedkope gezinswoningen te kunnen bouwen voor arbeidersgezinnen en ook voor grote gezinnen.

5. Sociale verzekeringswetten: tegen ziekte, ongevallen, invaliditeit, werkeloosheid en ouderdomsrente.

6. Medische verzorging voor moeder en kind: gemakkelijk verkrijgbaar stellen.

7. Echtscheiding: zoveel mogelijk voorkomen.

8. Bevordering van openbare zedelijkheid.

C. Onderwijs en Opvoeding.

1. Handhaving van de gelijkstelling van openbaar en bizonder onderwijs.

2. Het onderwijs moet gericht zijn op karakter- en persoonlijkheidsvorming, op bevordering van ondernemingslust en zelfwerkzaamheid. Ook dient meer aandacht te worden gegeven aan lichamelijke opvoeding.

3. Er moeten studiebeurzen opgericht worden om Surinamers in de gelegenheid te stellen academische graden te behalen.

4. De ouders in de districten hebben het recht voor hun kinderen hetzelfde lager onderwijs te vorderen als dat voor de stadskinderen.

5. De onderwijzerssalarissen dienen in overeenstemming te zijn met de stand, welke zij in de samenleving moeten innemen en met de behaalde acten en de practische bekwaamheid.

6. Streven naar middelbaar en hoger onderwijs.

D. Arbeidspolitiek.

1. Het plaatsen van uitsluitend inlandse krachten, waar ook zij de aangewezen taak naar behoren kunnen verrichten, ook in de hogere posten.

2. Samenwerking tussen kapitaal en arbeid in één organisatie.

3. Streven naar deelneming van de arbeid in het bedrijf.

4. Instelling van een sociaal-economisch bureau (comité), waarin de verschillende bedrijven (werkgevers en werknemers) gelijkelijk vertegenwoordigd zijn door zelfgekozen mannen.

Dit bureau (comité) geeft voorlichting aan het Landsbestuur in het bepalen van zijn economisch-sociaal beleid.

5. Een loon en prijspolitiek, die de koopkracht van den gewonen werknemer ruim voldoende maakt voor dekking van de gewone, normale stoffelijke en geestelijke gezinsbehoeften.

Vermindering van de indirecte belasting op de eerste levensbehoeften.

6. Sociale verzekering tegen ziekte en ongevallen en werkloosheid.

Dekking tegen willekeurige ontslaggeving.

7. Bevordering van een krachtige, zelfstandige middenstand.

Bescherming tegen onredelijke concurrentie, tegen onnodige uitbreiding van het groot-bedrijf, tegen onrechtvaardige winstmargen in groot- en klein bedrijf.

Tegengaan van trusten en geldmachten.

Verbod van monopolies.

Beperking van het winkelbedrijf.

8. Zoeken naar passende werkzaamheid voor invaliden, blinden en zwakken.

9. Strijd tegen woekerrente; gezonde regeling van de pandhuisverordening.

10. Zorg voor de rijpere jeugd, liefst door bijvoeging van nog drie schooljaren boven de verplichte leeftijd (13—16 jaar). Zulks ook in verband met verbeterde vakopleiding.

11. Vaststelling van de rechtspositie van ambtenaren en van tewerkgestelden bij werkzaamheden van algemeen belang, bij welke werkstaking niet is geoorloofd.

12. Zoveel mogelijk import beperken door eigen productie. Bescherming van eigen productie door goede belastingpolitiek.

13. Krachtige bemoediging van de landbouw door zekerheid van behoorlijke betaling van het product.

Door bevordering van export en scheepvaart.

Zoveel mogelijk de landbouw tegemoet komen door aanlegging van wegen en irrigatiesystemen.

Centra vormen in de districten voor ontspanning en culturele ontwikkeling.

14. Bevordering van veeteelt en visserij, bosaanplant en bosproducten.

15. Bevordering van de mijnbouw; exploitatie van de natuurlijke hulpbronnen van het land.

16. Bevordering van nieuwe industrieën.

17. Wijziging en aanvulling van de grondjes verordening.

18 Bevordering van immigratie.

VAN KLEFFENS BLIJFT ZICH VERZETTEN.

Vrijdag heeft Mr. Eelco N. van Kleffens zich opnieuw verzet tegen het behandelen in de Raad van de Oekraiensche aanklacht tegen Griekenland, in de vorm waarin deze is opgesteld.

Mr. Van Kleffens legde de nadruk op deze laatste bepaling en wees de beschuldiging van Gromyko van de hand als zou de aanklacht van de Oekraïne niet gebaseerd zijn op feiten.

„Wat ik gezegd heb", aldus Mr. Van Kleffens, „is dat de zaak niet behandeld moet worden zolang geen duidelijk bewijs naar voren is gebracht."

Zijn stelling is dat men niet kan ingaan op verklaringen van de een of andere staat wanneer deze niet duidelijk omschreven zijn, omdat hierdoor de Raad de speelbal zal worden van nationale politiek en propaganda in plaats van de tribune te zijn waarop de vrede van de gehele wereld verdedigd wordt.

„Ik hecht groot belang aan het corrigeren van Gromyko's verkeerde interpretatie van mijn woorden. Ik wens niet dat men verkeerde en onnodig conclusies zou trekken en denken zal, dat de kloof tussen de Sovjet-Unie en de andere landen groter is dan in werkelijkheid."

Voordien heeft Mr. Van Kleffens met Australië Brazilië Mexico, Polen en Rusland voorgestemd om vertegenwoordigers van Oekraïne en Griekenland uit te nodigen, terwijl Frankrijk, Groot Britannië en de Verenigde Staten tegenstemden. China en Egypte onthielden zich (Lake Success, New York, Aneta, 31.8)

DUITSE HEEMVAARDERS.

Het Caracaanse blad El Universal bericht, dat in het Noordamerikaans schip „Marine Marlin", 38 in Venezuela gevestigde Duitsers zullen worden ingescheept die zullen worden teruggezonden naar hun plaats van herkomst.

STEENBERGHE NIET IN DE COMMISSIE GENERAAL.

Mr. Maximiliaan P. L. Steenberghe verklaarde aan Aneta, dat hij zijn benoeming in de Commissie-Generaal niet kan aanvaarden, omdat hij het niet eens is met de voorgestelde samenstelling van deze commissie (Den Haag, Aneta, 3.9).

DOM WILLIBRORD VERKADE †.

Naar eerst thans bekend wordt, is op 19 Juli jl. in de ouderdom van 77 jaar te Beuron overleden Dom Willibrord Verkade OSB.

Dom Willibrord, in de wereld Jan Verkade, is op 18 September 1868 te Zaandam geboren. Aanvankelijk was hij leerling van de Academie in Amsterdam, daarna van den schilder Jan Voerman. In 1891 ging hij naar Parijs, kwam in contact met Gauguin en gevoelde zich tot het Katholicisme aangetrokken. Op 26 Augustus 1892 ontving hij te Vannes het Heilig Doopsel.

Daarna reisde hij naar Italië en trad in 1894 als oblaat in de Benedictijner abdij te Beuron. Op 20 Augustus 1902 volgde de priesterwijding. Dom Willibrord kwam als beeldend kunstenaar geheel onder de invloed van de strenge en sobere religieuze stijl van dom Desiderius Lenz. Hij vertaalde Ruusbroec en is vooral door zijn bekeringsgeschiedenis „Van ongebondenheid tot heilige banden" bekend geworden.

NEDERLANDS-ITALIAANSE BETREKKINGEN.

De Regering heeft een wetsontwerp ingediend om de hervatting van de normale handelsbetrekkingen met Italië mogelijk te maken. In de Memorie van Toelichting heet het, dat sedert de inwerkingtreding van de wet, die de handel met den vijand verbiedt, de betrekkingen tussen Nederland en Italië aanzienlijk gewijzigd zijn.

Deze gewijzigde verhoudingen moeten leiden tot een grondige verandering ten opzichte van de betrekkingen met de Italiaanse staat en de Italianen. De Regering wenst de normale handelsbetrekkingen met Italië te herstellen en de beslissingen ten opzichte van de handel met de vijand getroffen op te hebben. (Den Haag, Aneta, 29-8-'46.)

VERSPREIDE AANVAL.

Op Java en Sumatra hadden verspreiden aanvallen plaats. Hierbij vielen 59 Indonesiërs slachtoffers. (Btavia, Aneta, 29-8-'46.)

A.P.O.

Een nieuw orkest, dat de naam draagt „Amsterdams Philharmonisch Orkest" is opgericht onder leiding van den 42-jarige Karel Mengelberg. Dit orkest zal het Amsterdamse Concert Gebouw Orkest dat een reizend orkest wordt, vervangen. (Amsterdam, Aneta, 29.8).

„7 DECEMBER".

Donderdag heeft Hare Majesteit Koningin Wilhelmina de eerste divisie de naam verleend van „7 December divisie". Dit gebeurde ter gelegenheid van het uitreiken van onderscheidingen aan 50 officieren en manschappen.

De Koningin zeide: „Uw divisie die zal samenwerken om vrede en veiligheid naar Nederlands Indië te brengen zal aldus genoemd worden omdat Mijn rede op die datum in 1942 de beginselen legde voor nieuwe betrekking tussen de delen van het Koninkrijk. Deze beginselen zijn herstel van veiligheid en recht en hervormingen na vrij overleg. (Assen, Aneta, 29.8).

[De rede werd niet 7, maar 6 December gehouden volgens de berichten van die dag uit Londen! — Red.]

GEEN NIEUWE ZUIVERING.

Prof. Dr. Piet Lieftinck, Minister van Financiën, ontkende dat een nieuwe geldzuivering in overweging is genomen. Hij verklaarde de dat de bladen waarschijnlijk in de war zijn gebracht door het bericht dat de Nederlandse bank nieuwe type bankbiljetten bestelde. (Den Haag, Auda, 29.8).

ZELFMOORD.

J. C. Moolenijzer, die veroordeeld is wegens landverraad en hulp aan de vijand, heeft zelfmoord gepleegd in zijn cel teneinde te ontsnappen aan de terechtstelling. De Koningin had geweigerd hem gratie te verlenen. (Den Haag, Aneta, 29.8).

CURTUURCONGRES.

Het Nederlands Nationaal Instituut heeft in de Katholieke Universiteit een Congres samengeroepen gewijd aan de toekomst van de Nederlandse cultuur. Dit congres dat Woensdag begint staat onder voorzitterschap van Prins Bernhard. Behalve studenten van alle Nederlandse Universiteiten nemen ook 2 Belgische ge'eerden aan dit Congres deel. (Nijmegen, Aneta, 30.8).

[In ons blad van Donderdag 29 Augustus gaven wij al een uitvoerige reportage hierover].

INDONESIËRS GEDOOD.

Het Nederlands Indische Leger meldde Vrijdag, dat een onbepaald aantal Indonesiërs gedood is in een aanval op troepen, die in de omgeving van Medan manoeuvres hielden. Het geallieerde communiqué meldde, dat 14 Indonesiërs gedood zijn, twee gewond, en twee gevangen genomen in schermutselingen en ten Zuiden van Semarang (Batavia.

OLIEBRONNEN OP DE BAHAMAS.

De Herald Tribune deelde Donderdag mede, dat zeven oliemaatschappijen met toestemming van de regering olie gaan boren op de Bahamas. Onder deze oliemaatschappijen bevinden zich twee plaatselijke ondernemingen, de New Jersey Standard en de Anglo Iranian Shell enz.

De eerste bron wordt op Andros geboord, maar heeft nog geen resultaten opgeleverd. Volgens het blad is men zeer optimistisch gestemd; en deskundigen zijn van oordeel, dat de qualiteit zeker te vergelijken is met die van Florida zo niet met die van Venezuela (New York, Aneta, 31.8)

TRIBUNAAL VOOR OORLOGSREPARATIES.

Er is in Venezuela juist een Tribunaal voor Oorlogsherstellingen aangewezen, dat volgens internationale wetten vonnis zal wijzen voor schaden geleden tengevolge van de oorlog die zullen verdeeld worden in schaden door Venezuela aangericht, en schaden door Venezolaanse burgers aangericht in de laatste oorlog. Het Tribunaal bestaat uit vijf rechters en één griffier.

SPORT

S.V.B.-ELFTAL LIJDT NEDERLAAG.

Zondag jl. vond in de Cultuurtuin te Paramaribo een interessante voetbalwedstrijd plaats, waarbij het S.V.B.-elftal dat enkele maanden geleden op Curaçao speelde, uitkwam tegen een elftal dat door het publiek gekozen werd.

Het officiële S.V.B.-elftal moest het met 4—3 afleggen tegen het elftal dat door het publiek gekozen werd, waaruit men zou moeten opmaken dat niet de sterkste ploeg door Suriname uitgezonden werd om het in het internationaal tournooi dat door de C.V.B. gehouden werd te vertegenwoordigen.

Nader kunnen wij mededelen, dat Graanoogst als doelverdediger van het officiele elftal uitkwam en een jongere broer van hem als doelverdediger van het door het publiek gekozen elftal. Knel mag niet meer spelen van de miliaire overheid uit vrees dat hij ongeschikt zou worden voor de dienst.

KAMPIOENWEDSTRIJDEN N.A.L.T.B.

In de vorige week gehouden finales der dubbelwedstrijden om het kampioenschap van Curaçao is het aan het „Asiento" paar Mevr. Elvers-Tjin A Djie gelukt beslag te leggen op de kampioenstitel gemengd dubbelspel. Met 6—2, 4—6, 6—2 wisten zij in de eindstrijd Mevr. Vermeulen-Noordhoek Hegt de baas te blijven. Vermelding verdient het zeer goede spel van Mevr. Elvers, vooral in de laatste set, waardoor zij een belangrijk aandeel had in de overwinning. Onze hartelijke gelukwensen aan Mevr. Elvers en Tjin A Djie met het door hen behaalde fraaie succes. In de finales damesdubbel en herendubbel waren onze leden minder fortuinlijk. In de C.S.C.-dames Mej. E. da Costa Gomez en Mevr. Baiz moesten onze speelsters Mevr. Elvers en Mevr. v. d. Swan de meerderen erkennen, terwijl bij de heren de Asiento-spelers Schnepper en Tjin A Djie het onderspit dolven tegen Chumaceiro en Salas. In elk geval is het een felicitatie waard, dat in alle drie de eindstrijden, evenals het geval was bij de finales der enkelwedstrijden, Asientoleden van de partij waren, zij het dan dat zij van de vijf titels er slechts één hebben veroverd. Maar wij zijn van plan volgend jaar onze positie te verbeteren.

SCHAAKVERENIGING „DR. MAX EUWE".

Uitslagen dd. 22.8 '46: Harms-Timmer 1—0; Lemmens—Euwe 1-0; Prinsen-Hoedemaker 1-0; Berger-van Wijnen 0-1; van Wijnen-Avis 0-1.

Heden avond: Lemmens-van Tongerloo; van der Hoeven-de Groot; Brugman-de Vos Burchart, Fohr-Avis; van der Kraan -Visman; Harms-Kuulkers; Oberg-Burger; Segaar-de Vries en de Groot-Bloemendaal; van der Hoeven-Hoedemaker; Prinsen-van der Heoven-Bloemendaal; de Vos Burchart-Fohr; Avis-Berger; Harms-van der Kraan-Kuulkers; Timmer-Kuulkers; Visman-Kuulkers.

Donderdag, 5. 9. '46: achtste ronde van de competitie 5-2; 3-1 en 6-4.

Brazilie heeft overvloed van alles

In verband met de berichten dat als gevolg van de inflatie-politiek hongersnood en voedselrellen in Brazilië zijn uitgebroken, plaatsen wij ook onderstaand stuk, geschreven door den Liniecorrespondent, waaruit blijkt, dat er van alles genoeg is in Brazilië.

Statistieken zijn geen aangename lectuur, maar soms is het onmogelijk een overzicht van een bepaald onderwerp te geven, zo men de lelijke rijtjes cijfers er niet bij wil halen.

Bereid U zich dus maar voor op een stevig bombardement van nulletjes. Het onderwerp, waarop ik doel, is de productie van Brazilië.

Onmiddellijk gaan de gedachten van den lezer naar koffie en sigaren, zeker in deze tijden, nu deze artikelen zo schaars zijn in Nederland, om van hun qualiteit maar niet te spreken. Wat de koffie betreft, staat Brazilië op de eerste plaats met meer dan 50% van de wereldproductie, gevolgd door Colombia met ruim 14%. In 1942 produceerde Brazilië 15.773.482 zakken koffie van 60 Kg.

Dit is lang niet hetgeen Brazilië kan voortbrengen op dit gebied. In één der oorlogsjaren produceerde de staat Sao Paulo alléén reeds meer dan voldoende was om aan de vraag naar koffie in geheel de wereld te voldoen. Die oogst bestond uit 20.000.000 zakken. De grote moeilijkheid hier in: Wat zullen we met onze koffie aanvangen?

De tweede plaats in de Braziliaanse productie wordt ingenomen door de katoen, hier het „witte goud" genoemd. De export van dit goud steeg van ruim 30.000 ton in 1930 tot meer dan 256.000 ton in 1941, door welk feit Brazilië zich de vierde plaats op de wereldmarkt veroverde.

Als de zaken goed blijven gaan, zal Brazilië weldra de voornaamste katoenleverancier zijn.

Tabak is een echt Braziliaans product, dat de Indianen hier reeds gebruikten om er cigaretten van te rollen en snuif van te maken. De lezer, verstikt in de rook van zijn inheemse tabak, zal wellicht niet veel troost vinden in de wetenschap dat Brazilië met tabak de vijfde plaats inneemt in de wereldproductie. De laatste statistiek die in kon vinden, van 1935, geeft voor dat jaar een export van bijna 33.000 ton.

Als U hierbij in overweging neemt, dat de Brazilianen zelf van 's morgens vroeg tot 's avonds laat met een papier of stro-cigaret in de mond lopen, dan heeft U zo ongeveer een idee van het Braziliaanse rokersparadijs. Ik heb zo juist één van de 16.000.000.000 cigaretten aangestoken, die hier per jaar gefabriceerd worden.

Ik houd niet van sigaren, hoewel er tussen de 18.000.000, in dit zelfde tijdbestek gemaakt, overvloedige keus is. Mocht uw sigaar veel van houtvezels weghebben, bedenk dan, dat ook in dit geval Brazilië een nuttig leverancier kan zijn.

In 1943 exporteerde het meer dan 278.000.000 Kg. vurenhout, hetgeen nog niets is bij de onmetelijke rijkdom aan alle mogelijke houtsoorten, die hier in de verschillende klimaatzonen op exploitatie wachten. Brazilië is een land van de toekomst, maar nu reeds gaat het met reuzenschreden die toekomst tegemoet.

In 1917 werd rijst hier nog geïmporteerd. In 1939 stond Brazilië op de vijfde plaats in de wereld wat rijstverbouwing betrof, met een productie van ongeveer 25.000.000 zakken van 60 Kg. Van groot belang is ook de maïsbouw.

Want de Braziliaan gebruikt de jaarlijkse opbrengst van 90 000.000 zakken niet alleen voor kippenvoer, maar ook om er zo een 150 andere producten van te maken, zoals meel, maizena, suiker, stroop, alcohol, olie, gom enz., enz.

Om mijn zeer beperkte briefruimte niet te overschrijden, zal ik U in één adem nog vertellen, dat Brazilië no. 6 is in de productie van rietsuiker; met zijn reeds belangrijke vleesexport slechts een monstertje geeft van hetgeen het binnen afzienbare tijd zal voortbrengen; meer zout produceert dan het zelf verbruikt; in 1943 bijna 5.000 Kg goud leverde en meer dan een milliard gulden aan diamanten.

Aangezien alle gegevens over de hoogstbelangrijke prodluctie van rubber, ijzer en mangaan nog steeds door de oorlogscensuur worden vastgehouden, zet ik er een punt achter.

Bovenwinden

FRATER HENRICUS OP STATIUS.

Op Sint Eustatius waar sedert 1793 geen drukletter meer gezet werd, hield Frater Maria Henricus van Scherpenheuvel dezer dagen een causerie over het maken van cliché's, zwarte en gekleurde. Het publiek der Nederlandse Club was een en al aandacht. Dit bleek uit de verschillende vragen, die den causeur gesteld werden na de lezing. Voor de absoluut on-ingewijden in de kunst van photograferen en chemie, was het wel eens lastig alles te volgen; maar iedereen ging voldaan naar huis en had nu ten minste een idee wat er aan vast heeft gezeten, als men zo'n prentje in de krant ziet.

Ook kon men in den causeur, terwijl hij voor, of beter naast het bord stond en in de wijze uiteenzetting den „geboren onderwijzer" zien.

Suriname

PAUSELIJKE ONDERSCHEIDING.

Aan de heren Alfred J. Morpurgo, Redacteur-Uitgever van Het Nieuws, en G. Maynard, Onderwijzer in Nickerie, is de onderscheiding „Pro Ecclesia et Pontifice" in goud toegekend.

Curaçao

BEVORDERING VAN DE ARBEIDSVREDE.

De Regeringspersdienst schrijft ons:

Reeds lang was de wens groeiende om ook voor Curaçao een regeling te scheppen, waardoor men hij dreigende staking tijdig tot vergelijk zou kunnen komen.

Dat dit obsoluut nodig is, zal eenieder toegeven. Immers alles moet worden gedaan om staking of uitsluiting te voorkomen. Tegen deze twee methodes van handelen en tegenhandelen toch, bestaan er grote bezwaren.

Zij brengen aan de gehele volkshuishouding nadeel toe en zelfs de direct betrokken partijen bereiken er zelden een voordeel mede, dat tegen de offers opweegt.

Hoe minder dus naar dit machtsmiddel gegrepen wordt hoe beter het is voor de gemeenschap. Wat voor funeste gevolgen, stakingen mee kunnen brengen, speciaal voor Curaçao, behoeven wij geen enkele goedwillende uit te leggen. Een goed verstaander heeft maar een half woord nodig.

De nieuwe regeling houdende bepalingen tot bevordering van de arbeidsvrede is een flinke stap in de goede richting.

Ze bepaalt op de eerste plaats dat er op de eilanden Curaçao en Aruba een gouvernementsbemiddelaar komt (art. 1).

Wanneer nu op Curaçao of Aruba een geschil is ontstaan, dat tot staking of uitsluiting aanleiding dreigt te geven en waarbij meer dan 25 arbeiders betrokken zijn, moeten partijen onmiddelijk de tussenkomst van den Gouvernementsbemiddelaar inroepen.

Deze plicht rust gelijkelijk op werkgevers, werknemers en hun Bonden. Bij een geschil, waarbij minder dan 25 arbeiders betrokken zijn, kunnen partijen de tussenkomst van den Bemiddelaar inroepen, zijn echter daartoe niet verplicht.

De Gouvernementsbemiddelaar kan ook op andere wijze kennis geven van een conflict. In dit geval stelt hij zich onverwijld met partijen in verbinding en heeft de bevoegdheid betrokkenen op te roepen tot het verschaffen van inlichtingen. Men is verplicht alle gevraagde inlichtingen te verschaffen.

Het kan natuurlijk voorkomen dat een geschil overslaat op meer bedrijven en zodanig een omvang neemt, dat de Gouvernementsbemiddelaar het wenselijk acht, dat meer personen zich hiermede regelend zouden bemoeien.

Hij dient hiertoe een verzoek bij den Gouverneur in, die dan eventueel voor elk bedrijf een buitengewoon Gouvernementsbemiddelaar benoemt.

De landsverordening schept ook de figuur van: Biezondere bemiddelaar. Hij treedt op wanneer een of beide partijen dit schriftelijk aan den Gouverneur verzoeken.

Terwijl de bemiddelaars, in het algemeen slechts bemiddelend optreden, kunnen partijen ook hun medewerking inroepen om de zaak aan een scheidsgerecht te onderwerpen, dat bindend uitspraak zal doen. De gouvernementsbemiddelaar dient hierbij partijen van advies bij het aangaan der verbintenis.

Deze vorm is o.i. wel zeer aan te bevelen bij eventuele geschillen. Er komt dan een uitspraak door een volkomen onpartijdige, na horen van alle belanghebbenden.

Voorkomen is beter dan genezen en daarom is bepaald dat de Gouvernementsbemiddelaar partijen kan bijstaan bij het aangaan van overeenkomsten, welke de arbeidsvrede kunnen bevorderen.

Straffen zijn gesteld op het wederrechterlijk wegblijven van opgeroepenen en op het schenden van de geheimhoudingsplicht, welke rust op de bemiddelaars, het personeel en anderen, die krachtens hun functie, in verband met deze landsverordening kennis van zaken krijgen.

Dat is zo in het kort de inhoud van de nieuwe landsverordening. De strekking: de arbeidsvrede te bewaren in de Curaçaose gemeenschap, is van zo'n groot belang, dat allen hieraan mee moeten werken.

Met stakingen is niemand gediend, niemand gebaat en allen geschaad.

DR. GOSLINGA OP KOMST.

Dr. Wybojan Goslinga, Directeur van het Departement van Onderwijs en Volksontwikkeling, zal over enkele dagen met het ss. „Cottica" op Curaçao arriveren. Hij wordt vergezeld door 26 Nederlandse leerkrachten waarvan het grootste deel bestemd is voor het openbaar onderwijs.

Tijdens het verblijf te Paramaribo brachten Dr. Goslinga en ondergeschikten een bezoek aan het negerdorp Santigron. Ook bezochten enkelen een tuinfeest, dat des avonds in de Buitensociteit Het Park gehouden werd. Dr. Goslinga ziet er gezond en welgedaan uit en verklaarde aan een onzer redacteuren, dat de toestand in Nederland snel verbetert.

OP ZOEK NAAR EEN JOL.

De gezaghebber van Aruba heeft den gouverneur telegrafisch gemeld, dat sedert Zaterdag een Arubaanse zeilboot (jol) afgedreven is in de richting van Columbia. Zijne Excellentie de Gouverneur heeft den A.M.C. opdracht gegeven een KLM-vliegtuig te charteren om een onderzoek naar de verdwenen jol in te stellen. Ook heeft de AMC de schepen, die deze route bevaren gewaarschuwd.

Telegrafisch kwam heden het bericht binnen van den Gezaghebber van Aruba, dat de jol op almbeach aan wal is gesleept. Er was echter geen bemanning meer aan boord. Het onderzoek blijft voortduren.

PADVINDERS TERUG.

De Padvinders zijn op Curaçao teruggekeerd na een geslaagd kamp op Aruba gehouden te hebben.

K. G. J. M. KASTEEL VERTROKKEN.

Gisteravond is de twaalfjarige Karel Gerlach Joseph Marie Kasteel, zoon van den landvoogd, per vliegtuig naar Amsterdam vertrokken, vanwaar hij zal doorreizen naar Apeldoorn. Karel Kasteel gaat aldaar in het Klein-Seminarie.

Curaçao's eerste gezin geraakt op Curaçao ontvolkt, want alleen Pia en Thomas blijven in het Gouvernementshuis. Grote, wordende vogels vliegen uit.

SCHEEPSBERICHTEN.

2 September.

Doros naar Huston. Castor naar Puerto Sucre.

3 September.

Wild Hunter naar Los Angeles, Edgard D. Williams van Santa Marta, Evelyn naar Aruba.

WEER EEN STRUIKELBLOK

Vlak voor de barbierswinel bij de Botica Emma is de telefoondienst eens aan het repareren geweest. Er kwam ten gevolge daarvan een verzakking in de weg. Tot dusver had er nog geen reparatie plaats. Vele mensen struikelen en vallen hier, vooral gevaarlijk op dat drukke punt. Er zal wel eerst een ernstig ongeluk plaats moeten vinden voordat de weg hersteld wordt.

WONDERLIJKE REDDING VAN EEN PORTUGEES.

Vele moedige en handige redders.

Zondagmiddag om 17 uur bemerkte de bemanning van een Aruba-wederkerend KLM vliegtuig een persoon die benoorden Hato in zee dreef. Bij aankomst op Hato werd onmiddellijk alarm gegeven, waarop een Piper Cub bemand door de heren van Oorschot en De Hartog ter redding uitvloog en den drenkeling reddingsboeien toewierpen. Zij deden dat zo uitstekend dat de man de tweede boei te pakken kreeg.

Hiermede was hij echter nog niet buiten gevaar, gezien de sterke golfslag op de Noordkust van ons eiland, waardoor de drenkeling alle kans liep op de rotsen te pletter te worden geslagen.

Bovendien zijn daar zeer veel haaien, die afkomen op de afval van Parera die daar in zee wordt gestort.

Geert Johan Botterweg, hoofdinspecteur van politie, vergezeld door Sergeant Beeldstroo van Rio Canario, enkele vissers van Boca San Michiel en de visser Brighitta van San Pedro spoedden zich ter plaatse om hulp te verlenen. Men wierp den man een touw toe dat verzwaard was met een houtblok; den drenkeling wist dit touw te bemachtigen, waarop Brighita op een vooruitgeschoven rotsblok klauterde om de man een helpende hand toe te steken.

Opgenomen door de golf kon de drenkeling onmogelijk het reddende touw vasthouden en belandde hij onder de rotspunt. Hierop sprong de heer Botterweg toe en beveiligd door een touw slaagde hij er in bij de volgende golfslag, die de drenkeling opnam, den man vast te grijpen en omhoog te beuren. Door de kracht van het water sloegen beiden omver en werden, gekneusd, door een volgende golf op het strand gespoeld. De drenkeling bleek een zekere Manuel Carlos te zijn van Portugese nationaliteit en wonende in het complet van de CPIM. Deze man, die 31 jaar oud is, was ter hoogte van de schietbaan nabij Hato gaan vissen.

Om 12 uur werd hij door een golf weggeslagen en heeft sedert dien rondgedreven.

De man had om drijvende te blijven al zijn kledingstukken — behalve zijn onderbroek — uitgedaan en hierdoor was hij een som van 1000 gulden, die zich in zijn kleren bevond, kwijt geraakt. Carlos is door de politie naar Suffisant gebracht, en verkeerde behalve enkele lichte verwondingen in goede gezondheid.

Hier is zeker wel reden te wijzen op het groot gevaar, dat de Noordkust biedt. Deze Portugees is vrijwel het enige slachtoffer dat het er levend van af heeft gebracht.

OFFICIELE BEKENDMAKINGEN.

Benoeming: Drs. E. M. Newton, tot tijdelijk adjunct-commies en werkzaam gesteld op het Departement Sociale en Economische Zaken, alhier; H. J. Nolte, tot tijdelijk technisch-ambtenaar bij het Departement van Openbare Werken, alhier; H. Westerhuis, technisch waarnemer en instructeur bij de Koninklijke Luchtvaart Maatschappij, alhier, is voor de verdere duur der afwezigheid van den Heer Ir. H. A. Iterson, benoemd tot ambtenaar belast met het toezicht op de Luchtvaart.

Bevordering: J. A. Rojer, klerk ten kantore van den Districtmeester van het 3e district, alhier, tot adjunct-commies; W. Th. de Ruwe tijdelijk technisch assistent bij Openbare Werken, alhier, tot tijdelijk technisch-ambtenaar bij Openbare Werken; E. M. Römer, klerk ter Inspectie der Belastingen tot adjunct-commies.

Voogdijraad op Aruba: [Pater] J. R. B. W. M. Grove, [O.P.] is aangewezen tot lid-voorzitter van de Voogdijraad voor den duur van d eafwezigheid van den Heer [Pastoor] Th. F. F. Bartel [O.P.].

De Gouvernements-Secretaris,
F. J. J. Carver.

Nieuws van Overal

NU EEN BRITS SMALDEEL.

De Britse Admiraliteit deelde mede, dat dezer dagen de Britse vloot die in de Middellanse Zee ligt, voor een week of zes in de Griekse wateren zal gaan kruisen. (Londen, AP) 2.9).

UITGESTELD.

Jorge Berroetta's tweede poging om het Kanaal over te zwemmen, moest worden uitgesteld wegens het slechte weder (Londen, AP) 2.9).

IZVESTIA TEGEN HET WESTEN.

Izvestia betichtte Engeland en de Verenigde tSaten ervan de vrede en veiligheid te trachten te breken op de Parijse vredesconferentie.

AANGEHOUDEN.

De Nederlandse Missie in Berlijn heeft zich gewend tot de Britse militaire autoriteiten betreffende de aanhouding midden Augustus van een groep Nederlanders in de nabijheid van Gronau (10 km. van Enschedé). Een aantal van hen is sedert losgelaten.

Het blijkt dat de gearresteerden, afkomstig van Twente, op zakenreis waren teneinde bouwmaterialen te kopen. Zij hadden toelatingen van de Britse militaire administratie. Na hun terugkeer in Nederland maakten zij een tweede reis zonder toelating en werden aangehouden (Den Haag, Aneta, 29.8).

GEDOOD.

Donderdag is de derde Nederlandse verrader doodgeschoten. J. E. Feenstra was de onderbevelhebber van de Nederlandse SS-troepen en oud-commandant van de Marechaussee (Arnhem, Aneta, 29.8).

HENDRIK DE VRIES-PRIJS VOOR LITERATUUR.

Het Nieuwsblad van het Noorden deelt mede, dat ter gelegenheid van de vijftigste verjaardag van den dichter-schilder Hendrik de Vries, het gemeente-bestuur van Groningen een Hendrik de Vriesprijs heeft ingesteld. De bedoeling is deze prijs, ten bedrage van ƒ 500.— iedere twee jaar uit te reiken. De eerste maal zal de kunstenaar zelf deze eer te beurt vallen.

BEURSNIEUWS.

Rustige handel op de effectenbeurs. De vraag was gering. De Koninklijke Shell bleef practisch ongewijzigd. Industrie zwak, vooral Philips, die 8 punten achteruit liep. Staatsobligaties onregelmatig (Amsterdam, Aneta, 29.8).

DE HEER EN MEVROUW

J. VAN LAERE-SPROCKEL

Wensen langs deze weg, mede namens hun ouders, dank te zeggen aan alle vrienden voor de vele blijken van belangstelling, ondervonden bij hun huwelijk.

Emmastad 3 Sept. 1946

Prof. ir. J. Th. Thijsse

zal een voordracht houden over:

"De Strijd om Walcheren"

onder auspiciën van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs op Dinsdag 3 Sept. des avonds om 8 u. 15 min. in het Departement van Onderwijs en Volksontwikkeling aan het van Walbeeckplein.

2-1

Gisteren overleed tot onze diepe droefheid onze inniggeliefde echtgenoot, vader, behuwd vader

NICOLAAS BALOOCHI

in den ouderdom van 66 jaar.

De teraardebestelling zal plaats vinden hedenmiddag 4 30 uur.

Sterfhuis: Habaaiweg 36.

H. Baloochi—Chatlein. M. Koeiman. R. Andrea. A. Allé. J. M. Chatlein. L. Chatlein. J. Weest.

Een zoon van Aarle Rixtel werd ‚Heilige van Poa‘

Een lezer op Aruba verzocht ons het volgend stuk uit de Helmondse Courant over te nemen:

In „Het Vrije Volk" schrijft Albert Helman brieven over zijn reis naar West-Indië. Deze Nederlandse letterkundige van naam vindt het verwonderlijk onder de passagiers op zijn schip „zoveel paters en nonnen aan te treffen, wel een stuk of veertien, die allen voor het eerst naar streken gaan, waar ze het danig warm zullen krijgen in hun zwarte kleren".

Bleef het bij deze verwondering dan was het niet erg, maar bepaald ergerlijk trof ons het zinnetje, dat de schrijver erop liet volgen: „Blijkbaar lijdt het zieleheil der tropenbewoners geen uitstel, want met alle boten schijnt er zulk een groot contingent aan geestelijken te vertrekken".

Wat getuigt zulk een zuurschampere opmerking van een ontstellend wanbegrip over de geestelijken en beschavingsarbeid onzer missionarissen, een arbeid, welke oneindig belangrijker is voor de mensheid dan welke studiereis of literair werk ook, zelfs van een Albert Helman.

Laat het toeval zijn, maar op dezelfde dag, dat Helmans' denigrerende (of bewust anti-papistische?) opmerking in genoemd blad werd afgedrukt, ontvingen we de levensgeschiedenis — van een biezonder begenadigd missionaris, telg van een eenvoudig, diepgelovig Brabants boerengezin, wiens werk doorstraalt in de eeuwigheid.

Het leven van dezen priester-missionaris, Pater Eustachius van Lieshout van de Congregatie der Paters van de H.H. Harten, geboren te Aarle-Rixtel en op 30 Augustus 1943 in Brazilië overleden, mag zelfs wonderbaar worden genoemd. We laten hier een beknopte samenvatting volgen van het boek, dat reeds kort na de dood aan het leven van Pater Eustachius — onder deze naam was hij in de Zuidamerikaanse landen algemeen bekend — werd gewijd.

Zijn jeugd.

Op 3 November 1890 werd Hubertus van Lieshout op gehucht Dung, onder de gemeente Aarle-Rixtel doch behorend tot de parochie Beek, als zoon van Willem van Lieshout en Francisca Johanna van Schijndel, geboren. Hij was een der 9 kinderen uit dit eenvoudig goed-katholiek boerengezin, waarvan twee dochters in de Congregatie der Zusters van Schijndel traden. Hubertus ging op studie op de bekende Latijnse school te Gemert, waar hij Pater Damiaan de Veuster, de Apostel der melaatsen van Molokai, leerde kennen. Dat bracht hem mede tot zijn roeping; hij zou in dezelfde Congregatie treden als Pater Damiaan: de Congregatie der Paters van de H.H. Harten. Na Gemert ging Hubertus op studie in Grave en Ginneken. In laatstgenoemde plaats werd hij op 10 Augustus 1919 priester gewijd. Kort daarop werd Pater Eustachius benoemd als aalmoezenier van een kolonie van Walen, die zich in de oorlog 1914 — 1918 gevestigd hadden in Maassluis. Dat was zwaar werk, eigenlijk al missiewerk. Hij pakte het aan met grote geestdrift en niet zonder succes. De koning van België beloonde het werk voor zijn landgenoten met de onderscheiding van „ridder der Belgische Kroon". Twee jaar later werd Pater Eustachius verplaatst naar Roelofts-arendsveen, waar hij eveneens vruchtbaar werk verrichtte. In beide plaatsen bezocht hij veelwerf de zieken, die hij met groot medeleven trachtte te triosten. Hij gaf hen soms ook geneesmiddelen naar aanwijzigingen uit een boek „Manual de medicina no campo" (Handboek van medicijnen op het platteland), dat hij altijd — ook later in Brazilië — bij zich had.

Naar de missie.

In 1924 werd hij benoemd voor de missie in Zuid-Amerika. Aanvankelijk was het de bedoeling, dat hij zou werken in een land met de Spaanse taal:

Venezuela, Bolivia of Uruguay. Daarom werd hij met de twee Paters Egidius van den Boomgaart (uit Helmond) en Mathias van Rooy naar Spanje gestuurd om de Spaanse taal te leren. Daar nam hij het besluit nooit meer te roken, zoals hij reeds te Maassluis besloten had nooit meer sterke drank te gebruiken. Een half jaar later worden de drie Paters bestemd voor Brazilië. Op 12 Mei 1925 kwamen zij te Rio de Janeiro aan.

Pater Eustaquio — zo ging zijn naam in het Portugees luiden — werd geplaatst in Agua-Suja, wat wil zeggen, vuil water. De streek was niet alleen bekend door de blauwe diamanten, welke er in de bodem werden gevonden, doch ook berucht om de ruwe bevolking, welke alle kerkelijke, zedelijke en burgerlijke wetten met voeten trad. Slechts enkele sporen van godsdienst waren er overgebleven. Tegen massa misbruiken moest de missionaris de strijd aanbinden. Hij deed dat met alle krachten van zijn priesterlijke ziel, voor geen moeite, gevaar of bedreiging terugschrikkend. Een jaar later kon zijn bisschop getuigen: „er is hier in Agua-Suja een wonder geschied!" Behalve voor het zieleheil legde Pater Eustaquio grote zorg aan de dag voor de zieken en misvormden. Zelfs redde hij hier het leven van een jongen, die door een giftige slang was gebeten, met risico voor eigen leven. Dat deed voor hem alle huizen, zelfs der meest verstokte bewoners, opengaan. Van zijn woonvertrek maakte hij een apotheek met alle soorten geneesmiddelen voor velerlei ziekten. Hij werd een geneesheer van de lichamen zoals van de zielen. Nadat hij in Agua-Suja een nieuwe kerk had gebouwd, besloot zijn overheid hem een ander pionierswerk toe te vertrouwen. Heel Agua-Suja, waar Pater Eustaquio tien jaren had gearbeid, kwam tegen dit besluit in opstand en zijn vertrek bracht zelfs een kleine opstand teweeg!

De „Heilige van Poa".

Op 15 Februari 1935 kwam Pater Eustaquio op zijn nieuwe standplaats in Poa aan. Met twee andere priesters (w.o. Pater Hermenegildus Verhoeven, moesten tien parochies worden verzorgd.

Pater Eustaquio ging hier te werk als in Agua-Suja: hij bezocht vooral de zieken en armen en won onmiddellijk de sympathie van heel de bevolking.

Op 19 November 1935 vertrok hij voor een rust-vacantie naar Nederland. Na zijn terugkeer op 26 Juli 1936 begon hij speciaal met de bestrijding van het spiritisme, dat in dit deel van Brazilië veel aanhangers begon te vinden. Het feit, dat sommigen spiritisten gebruik maakten van zgn. spiritisch water om genezingen te bewerken, bracht Pater Eustaquio op het idee tot het veelvuldig gebruik maken van wijwater en het toedienen van den priesterlijken zegen aan zieken. Tegelijk beval hij de devotie tot den H. Jozef sterk aan.

Het resultaat was eenvoudig wonderbaar, aldus de schrijver van het boek. De naam van den Pater werd in heel Brazilië bekend en van heinde en ver stroomden de zieken toe om door hem gewijd water te halen en om zijn zegen en troostwoorden te ontvangen. De toeloop naar Poa werd met de dag groter: het plaatsje werd een bedevaartsoord, waar op sommige dagen tot 4000 Pelgrims aankwamen om Pater Eustaquio te zien, te spreken, bij hem te biechten of door hem genezen te worden! De kranten gingen over Pater Eustaquio schrijven en noemden hem den „heilige van Poa". (Het boek somt een aantal met attestaties bewezen genezingen op).

Pater Eustaquio kon dit leven (van 's morgens half zes tot twaalf uur in de nacht in de weer, waarvan de meeste uren in de hiecbtstoel) niet volhouden. Zijn overheid kwam tussenbeide en legde hem een maand vacantie op in Sâ Paulo. Daar genas hij de Zuster Sacramentina, welke genezing veel besproken werd.

Veel rust kende de Pater in deze vacantie-maand, waarin hij de Huizen van zijn Congregatie bezicht, niet. Overal waar hij kwam achtervolgden hem de mensen, die genezing naar ziel en lichaam zochten.

De gave van genezing.

Hij zelf erkent in deze tijd in een brief, geschreven aan zijn bisschop, dat hij — ofschoon arme zondaar — van God de gave van genezing heeft ontvangen en dat hij zich getrokken voelt er gebruik van te maken om degenen, die op een of andere wijze lijden, behulpzaam te zijn. En hij wet, dat de genezing der lichamen maar half werk is — half werk, dat moet leiden tot de genezing der zielen. „Mijn heilige roeping is het — schrijft hij — de smarten der lichamen te verzachten om het geschokte geloof van onze tijden te doen herleven". Met dit schrijven kwam zijn overheid nog meer in verwarring; hoe zulk een priester met zulk een roeping aan banden te leggen? Kardinaal Sebastiano Leine staat Pater Eustaquio toe een tijd in de hoofdstad Rio de Janeiro door te brengen.

Drie bewogen dagen.

Den Pater was gevraagd voorzichtig te zijn, zich te beperken tot enkele bezoeken. Hij slaagt daarin niet. De mare zijner aanwezigheid vliegt door de stad; de kranten schrijven grote artikelen: „De heilige van Poa is hier en handhaaft zijn vermaardheid" — „Wonderen midden in Rio de Janeiro", zo luiden de opschriften. Het wordt weer een achtervolging van den Pater, overal waar hij zich vertoont, door duizenden mensen.

Op de derde dag van zijn verblijf in Rio de Janeiro komt het bevel van den kardinaal: om 12 uur in de nacht vertrokken zijn! Dit was op 9 Juli 1941.

Pater Eustaquio vertrok naar een eenzame streek om ten huize van een particulier op krachten te komen. Hij was blij weer eens gelegenheid te hebben rustig te kunnen nadenken en naar ziel en lichaam aan te sterken,

Na enige tijd wilde de bisschop Mgr. Barreto, weer een proef nemen en ontbood Pater Eustaquio naar zijn eigen paleis in Campinas. Maar dezelfde beweging ontstond weer onder het volk, zodat na drie dagen Pater Eustaquio weer „Pater José" de kluizenaar werd. Door de onvoorzichtigheid van iemand werd de verblijfplaats van Pater van Lieshout na twee maanden verraden, zodat de mensen weer naar hem toestroomden, Midden September stuurde zijn overheid hem naar Patrocinio, waar hem de kapel van S. Luzia ter bediening werd aangewezen onder strenge beperkingen. Hier hoorde hij elke dag 7 uur lang biecht en maakte hij vele bekeringen. Na drie maanden mocht hij als kapelaan naar Ibia gaan. Het volk kwam ook daar wel in grote getale op hem af, doch met zijn kalmte wist hij de toestand volledig te beheersen. Hij werkte hier zeer intens tegen het spiritisme en hernieuwde het geestelijk leven van de plaats.

De Apostel van de liefde.

Op 7 April 1942 kreeg hij een vaste benoeming in Belo Horizonte. Deze plaats werd zijn vruchtbaarste arbeidsveld. Hem werd verboden zieken in eigen huis te bezoeken buiten zijn parochie en zijn zegen te geven behalve in de biechtstoel, doch dit bracht zo'n toeloop naar de kerk, dat Pater Eustaquio practisch de hele dag in de biechtstoel doorbracht. Zijn assistent, de genoemde Pater Hermenegildus, voerde echter een regeling met toegangsbewijzen in. Het duurde niet lang of de Aartsbisschop gaf den door ieder vereerden Pater meer vrijheid van beweging; hij mocht ook buiten zijn parochie gaan preken, retraites geven en zieken zegenen. Dat deed hij met hernieuwde ijver en de grootste vruchten. In de archieven van Belo Horizonte vindt men enkele duizenden brieven van mensen, die door Pater Eustaquio op de een of andere wijze genezen of geholpen zijn. Mensen van heinde en verre vroegen hem om raad in gewetens-aangelegenheden — ook prelaten, priesters en kloosterlingen; niet enkel uit Brazilië, maar ook uit Argentinië, Peru, Chili, Uruguay en de Verenigde Staten van Noord-Amerika.

Men vraagt zich af waar hij tijd en krachten vond voor al het werk, maar hij was geestelijk en lichamelijk een reus. Het geheim van Pater Eustaquio's grootse werk was te vinden in zijn geloof, in zijn heiligheid en in zijn gave der genezing naar ziel en lichaam. Eens bij een tridiuum heeft men honderd ware bekeringen geteld en een andere maal, met Pasen, het tot inkeer komen van zestig misdadigers. Hij was op de eerste plaats een zielenijveraar, zielen winnen voor O.L. Heer en zodoende het Rijk Gods steeds meer uitbreiden.

Gebeten door een „Karapato".

Kleine oorzaken kunnen grote gevolgen hebben. In Augustus 1943 werd Pater Eustaqui gebeten door een „Karapato", een soort luis waarvan sommige giftig zijn en typhus veroorzaken. Nauwelijks 1 op de 1000 karapato's is giftig — Pater Eustaquio werd juist door zo'n gevaarlijke beest gebeten. Hij wist zelf niet waar of wanneer hij het dodelijke gif had opgelopen, doch tijdens een door hem gegeven retraite in het pensionaat van het Heilig Hart voelde hij de uitwerking.

Op 23 Augustus las hij nog met de grootste moeite de Heilige Mis, doch moest na de Heilige Communie van het altaar naar zijn pastorie worden gebracht. Hij voelde, dat geen dokter meer kon helpen. Overgebracht naar het sanatorium Minas Gerais, konden de bekwaamste medici de koorts, welke hem verteerde, niet bedwingen.

Naast dubbele longontsteking met complicatie deden zich verschijnselen van typhus voor. Toepassing van bloedtransfusie was vergeefs. De zieke bleef zeer geduldig in zijn hevig lijden. Op 27 Augustus werden hem de laatste Heilige Sacramenten toegediend. Bij wijlen kon hij nog spreken, vertellen over jeugd en familie in het vaderland: „Als de oorlog gedaan zal zijn, zullen mijn broers, zusters en neven mij schrijven, maar zonder antwoord te ontvangen."

Aan de zuster, die hem verpleegde: „Ik heb in mijn leven niets goeds gedaan maar ik meen ook geen kwaad."

Op 29 Augustus wachtte hij om te sterven alleen nog op Pater Gil (Egidius) van den Boogaard, zijn provinciaal overste. Deze kwam eindelijk op 30 Augustus in de morgen om half elf en ofschoon al 1½ uur in doodstrijd herkende hij hem onmiddellijk en kon nog zeggen: „Pater Gil, Deo gratias!"

Direct hierna gaf Pater Eustaquio zijn ziel aan den Schepper terug.

Begrafenis met 60.000 bezoekers.

De uitvaart in Belo Horizonte werd een gebeurtenis als nog nooit was gezien. Het opgebaarde stoffelijk overschot werd door 60.000 mensen bezocht en vele tranen werden gestort. Op 31 Augustus werd door Pater Provinciaal Gil van den Boogaard de plechtige lijkmis opgedragen, bijgewoond door vele kekelijke, burgerlijke en militaire autoriteiten met Aartsbisschop D. Antonio dos Santos Cabral aan het hoofd.

Na zijn dood werd Pater Eustaquio's gaf een bedevaartsoord. Men heeft een monument opgericht op zijn graf en daarop schrijven de pelgrims hun wensen. Heel het volk bouwt mede aan de kerk, waarvoor Pater Eustaquio de eerste steen had gelegd en waarheen straks het stoffelijk overschot van den reeds als een heilige vereerden Pater wordt overgebracht.

Brazilië's katholieken vragen zich af of Pater Eustaquio van Lieshout eens tot de eer der altaren zal worden verheven.

UIT DE PERS

MUURSCHILDERINGEN.

In Knickerbocker schrijft E. A. Winters o.a. het volgende over Dolf Henkes' muurschilderingen in het St. Elisabethsgasthuis.

Wij hebben er enig vermoeden van, dat er mensen zijn geweest, die zijn schilderijen reeds hadden gezien en huiverig tegenover het experiment stonden, waaraan de Rector van het Gasthuis, Pater Hulsman, zich waagde. Het zou zeker niet met de waarheid stroken indien wij beweerden, dat allen in bewondering staan voor deze fresco's; daarvoor is Henkes trouwens een te sterke persoonlijkheid en is zijn visie te eigen om door iedereen te kunnen worden gedeeld. Een feit is het daarentegen, dat velen die zich niet met zijn schilderijen konden verenigen in diepe bewondering staan voor de unieke muurschilderingen in deze kleine, innige kapel.

Zeer terecht schreef Pater Möhlmann in een uitstekende critiek van deze fresco's: „Dolf Henkes doet de hemel open." Maar in diezelfde critiek merkt de schrijver op, dat een bezoeker hem toevertrouwde: „Ik wist wel dat onze Lieve Heer rare kostgangers had, maar dat die ook in de hemel kwamen, wist ik niet en dat vermindert de aantrekkelijkheid van de hemel een heel stuk voor me."

Wij aarzelen echter niet te verklaren, dat deze wandschilderingen o.i. zeer geslaagd zijn èn als oplossing van een merkwaardig probleem (waarover straks meer) èn wat de techniek betreft.

Bij fresco-schilderen komt een grote dosis vakkennis kijken. Bij alle schilderen trouwens, al vergeten sommige modernen dat gaarne of behandelen deze vakkennis met een hautain gebaar als „quantité négligeable". Deze vakkennis bezit Henkes; hij weet welke resultaten hij op een muur verwachten kan, hoe ver hij met zijn kleuren kan gaan, welk maximum bereikt kan worden en hoe de verf dient aangebracht te worden. Men voelt in deze compositie, die een zo uitstekend gesloten geheel vormt, met welk gemak Henkes zich van zijn techniek heeft bediend en het is voor den buitenstaander of hij op die witte muren heeft geschilderd als op een stuk papier of linnen; speciaal voor het doel bestemd.

RESULTATEN DER AUTONOMIE-COMMISSIE.

„Prakash" (het Licht), welks redacteuren geheim zijn, maar dat vooral de Hindostaande studenten in Suriname vertegenwoordigt, schrijft:

„De autonomie-delegatie heeft haar taak volbracht. En wij hebben haar verslag mogen vernemen.

De heer Waller heeft bij die gelegenheid in de Staten de spreekwoordelijk „mijlpaal" voor de dag gehaald en neergeplant op de weg der politieke en staatkundige ontwikkeling van Suriname. Wat zien we vlak achter die mijlpaal? Wat is m.a.w. het succes van de delegatie geweest? Vijf punten staan vast.

1. De Regeringsautoriteiten zijn heel beleefd geweest voor de delegatie.

2. De leden hebben een aangenaam verblijf gehad in Nederland.

3. Er is druk gepraat over politieke zaken van Suriname en Curaçao, waarbij de Curaçaose delegatie meest de leiding had.

4. Alles wat werkelijke vermeerdering van autonomie betreft, zal moeten wachten tot de Rijksconferentie; daarvoor was dus geen delegatie nodig!

5. De Regering is bereid enkele wijzigingen van de Staatsregeling voor te stellen in afwachting van de autonomie vergroting. **Merkwaardig is echter, dat de Minister de wens der delegaties om te blijven medewerken aan de samenstelling der wetsontwerpen, niet kon accepteren.** Haast schijnt er niet bij te zijn!

Als een zesde „succes" zou hierbij gevoegd kunnen worden: de ontdekking, dat besloten was tot terugroeping van het Hoofd van de Gouvernements Persdienst... enige maanden vóór de geboorte der delegatie.

„Kolossale successen!", schreeuwen sommigen. „Magere-Curaçaose resultaten", mompelen velen.

Eenzelfde verschil van mening over de huldiging der teruggekeerde leden der delegatie — (allen met ondubbelzinnige Aziatische namen!).

„Het Surinaamse volk heeft getoond, dat he......... de ware leiders van de misleiders weet te onderscheiden", schreef het lijfblad van den delegatieleider.

„The man in the street" — aldus bezadigde toeschouwers — „heeft getoond, dat sensatiezucht en militaire muziek zijn ware leiders zijn."

De beweging voor politieke groepering bleef aanhouden.

Wij hoorden van de oprichting van een kleine — ongeveer 100 eenvoudige zielen tellende — Hindoepartij; van een twintig man sterke Partij van de Arbeid, van een poging tot oprichting van een Surinaamse Democratische Partij. De Katholieke Partij schijnt haar laatste voorbereidingen te treffen voor een openlijk optreden.

Meest krijgt men de indruk, dat er geschikte leiders ontbreken en dat voorshands persoonlijke eerzucht van enkelen de hoofdrol speelt bij pogingen tot partijvorming.

Soms wordt er op bijeenkomsten geschermd met de namen van bekwame en invloedrijke personen, die zich later zullen aansluiten. Trekken zij inderdaad achter de schermen aan de touwtjes? Het komt ons voor, dat in het huidige stadium van onze politieke ontwikkeling de vorming van een Comité voor Algemeen Volwassenen Kiesrecht noodzakelijker is dan van politieke partijen. Zo'n comité zou de grote meerderheid der bevolking achter zich hebben en de grond effenen voor deugdelijke partijvorming."

ONS KONINKRIJK

DE INDONESISCHE POLITIE.

In een radiorede verklaarde Minister Mr. Jan A. Jonkman, Minister van Overzees Gebiedsdelen, dat het Nederlandse volk zich in de positie van het Indonesische moest indenken. Zowel degenen die bezield zijn door de geest van Malino als dezen, die de republiek volgen, wensen hun vrijheid, ook al zijn zij bereid grotendels met Nederland samen te werken in de nieuwe Federatie.

De Koningin heeft in Haar rede van 1942 de weg gewezen naar het overgaan van het oude Koninkrijk in de nieuwe Federatie van gelijkberechtigde staatsdelen.

De Minister drong erop aan dat het Nederlandse volk als verjaardagsgeschenk aan Hare Majesteit zich bereid zou tonen gehoor te geven aan Haar wens, die met de hulp van God moge vervuld worden ('s-Gravenhage, Aneta, 2.9).

ONTDEKKING VAN MASSAGRAF.

Een massagraf met de lijken van 64 onthoofde slachtoffers de Japanners, die in 1943 ter dood zijn gebracht, werd in Balikpapan ontdekt. Het aantal aldus op Borneo gevonden graven bedraagt 264. Al deze slachtoffers zijn het hoofd na voor het Japanse krijgsgerecht te zijn verschenen. Identificatie was niet mogelijk (Balikpapan, Aneta, 31.8).

AANBOD.

Lord Killearn schijnt diensten te hebben aangeboden als bemiddelaar bij de hervatting van de Nederlandse Indonesische besprekingen. Hij vloog Djokjakarta om met Sjahrir gaan praten. In de officiële klaring heet het, dat een vruchtbare gedachtenwisseling had tussen beide partijen en dere besprekingen in het uitzicht zijn gesteld, waarte Britse Regerings-Commissaris begin September naar Batavia wederkeert. Sjahrir en Killearn onderzochten de cipiële overeenkomst van rirs voorstel tot een Nederlands Indonesische wapenstilstand voorbereiding van de te besprekingen.

Sjahrir heeft er in toegestemd een afvaardiging naar Batavia zenden om de technische te bespreken met het geallieerd Opperbevel. Ook heeft Sjahrir beloofd de evacuatie van de interneerden uit het binnenland onmiddelijk te hervatten. via, Aneta, 29-8-'46.)